

Lidköpings
kommun

Kunskapsunderlag för Program för hållbar tillväxt Lidköpings kommun

Innehåll:

Inledning	2
Varför tillväxt?	2
Om dokumentet	3
1. Definition av en hållbar tillväxt	3
Vad betyder en hållbar tillväxt?	3
Vad skapar tillväxt?	3
Är en hållbar tillväxt möjlig?	5
Trender i omvärlden	5
2. Lidköpings förutsättningar för en hållbar tillväxt	7
Vad innebär sund och hållbar tillväxt för Lidköping?	7
Våra förutsättningar för tillväxt	7
Våra tillgångar	9
3. Lidköpings utgångspunkter för en hållbar tillväxt	10
Ekonomisk dimension	10
Social dimension	11
Rumslig dimension	12
Miljömässig dimension	13
Styrningsdimension	13
Källor	15

Inledning

För att åstadkomma tillväxt och samtidigt säkerställa en långsiktigt hållbar utveckling behövs ett gemensamt förhållningssätt till tillväxt och hur den ska uppnås. Programmet för hållbar tillväxt ska fungera som en kompass som samlar hela kommunens organisation, näringsliv, föreningsliv och invånare kring en gemensam riktning.

Det är komplext att försöka påverka tillväxten i en kommun då frågorna är tätt sammanhängande med faktorer i omvärlden och framtiden är svår att förutse. Tillsammans skapar programmets olika delar ett ramverk som kan stärka kommunens attraktionskraft och lägga grunden för en hållbar och positiv utveckling. Det räcker inte att fortsätta på samma sätt som tidigare - med programmet ges bättre förutsättningar att lyckas.

Underlaget som följer efter denna inledning är ett kunskapsunderlag som ska ge en gemensam bild av nuläget och de utmaningar och möjligheter som Lidköping behöver förhålla sig till. Kunskapsunderlaget bygger på aktuell forskning, intervjuer med nyckelaktörer i regionen och dialogmöten med cirka 65 deltagare från näringsliv, föreningsliv och Lidköpings kommunkoncern. (Se *Inspel och analys från dialogprocessen*).

Varför tillväxt?

Ambitionen att växa till 50 000 invånare till år 2045 handlar inte om siffran i sig, utan om att möta en utveckling där antalet äldre ökar och där dagens födelsetal inte räcker för att balansera befolkningsförändringarna. Lidköping delar en rad utmaningar med många andra kommuner i Sverige. En åldrande befolkning och den fortsatta koncentration av Sveriges befolkning till storstadsregionerna ökar trycket på den offentliga servicen och skatteunderlaget. Om inte Lidköping kan behålla sina invånare och dra till sig inflyttning riskerar Lidköpingsborna att få en sämre livsmiljö med minskad service och företagen i kommunen ett kärvare företagsklimat.

För att behålla den nivå av service, kvalitet och livsmiljö som många värdesätter krävs fler invånare som bidrar med såväl skatteunderlag som arbetskraft och köpkraft.

För att i framtiden vara en attraktiv kommun med en välfärd av hög kvalitet och ett starkt näringsliv behöver Lidköpings fokus de kommande åren vara att ta vara på och stärka sina möjligheter i form av attraktiva och trygga livsmiljöer, en säkrad kompetensförsörjning, omställning till en hållbar utveckling och ett starkt civilsamhälle. Det handlar om att skapa en plats som människor väljer att bo, besöka, och verka på. När fler flyttar till Lidköping stärks skatteunderlaget, säkras kompetensförsörjningen, företagen får bättre tillgång till arbetskraft och ett större befolkningsunderlag ger bättre förutsättningar för handel, kultur, föreningsliv och fritid.

Om dokumentet

Förvaltningen har fått i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta fram ett program med prioriteringar och inriktningar för hur vi ska arbeta för att uppnå Kommunfullmäktiges mål om en ökad befolkningstillväxt i samklang med en hållbar utveckling.

Detta dokument är ett kunskapsunderlag som beskriver utgångsläget för kommunens program för hållbar tillväxt, det består av tre delar;

1. Definition av en hållbar tillväxt
2. Lidköpings förutsättningar för en hållbar tillväxt
3. Lidköpings styrning för en hållbar tillväxt

I del ett beskrivs kunskapsläget kring tillväxtfrågor och vad som driver den, samt trender i omvärlden. Del två kopplar kunskapsläget till platsen Lidköping, vilka styrkor för tillväxt vi har. Del tre summerar hur Lidköping idag styr för en hållbar tillväxt genom av Kommunfullmäktige beslutade program och planer.

Detta dokument utgör kunskapsunderlag till Lidköpings tillväxtprogram.

1. Vad betyder en hållbar tillväxt

Ingen kommun verkar i ett vakuum utan påverkas i hög grad av externa faktorer - konjunkturcykler, demografiska förändringar, nationell politik, globala trender, eller oväntade chocker (s k Svarta Svanar). Lidköpings tillväxt är därför i praktiken både påverkad av komplexa samband och väldigt svårstyrd.

1.1 Vad skapar tillväxt

En kommuns tillväxt har oftast mätts i termer av befolkningsökning och tillväxten ska ske genom att fler flyttar till och/eller bor kvar i kommunen. Attraktivitet är en avgörande faktor för att locka och behålla invånare, besökare, kapital och företag till en plats. Den avspeglas ofta i befolkningstillväxt men kan även mätas i termer som boendekvalitet, livsvillkor, trygghet, konkurrenskraft och företagsattraktivitet. En plats attraktivitet beror således på flera samverkande faktorer. Att de som bor och verkar i en kommun rankar sin livskvalitet/företagsklimat högt är grundläggande för att de ska kunna fungera som ambassadörer för en plats.

En plats tillväxtfaktorer är traditionellt betingade av olika så kallade faktorvillkor (som geografiskt läge i förhållande till marknad, tillgång till naturresurser, infrastruktur, kompetent arbetskraft, och historisk tradition (bruksort, industristad, lärosäte). I dagens kunskapsdrivna ekonomi spelar faktorer som tillgång till kvalitativ service, kulturella och sociala aktiviteter, trygghet och socialt kapital en allt större roll (Sweco, 2012; Infostat/Fokus, 2024; Västsvenska Handelskammaren, 2024; Talent City Index; Miljöbarometerns kommunranking; Porter, 1990; Krugman, 1991; Florida, 2002).

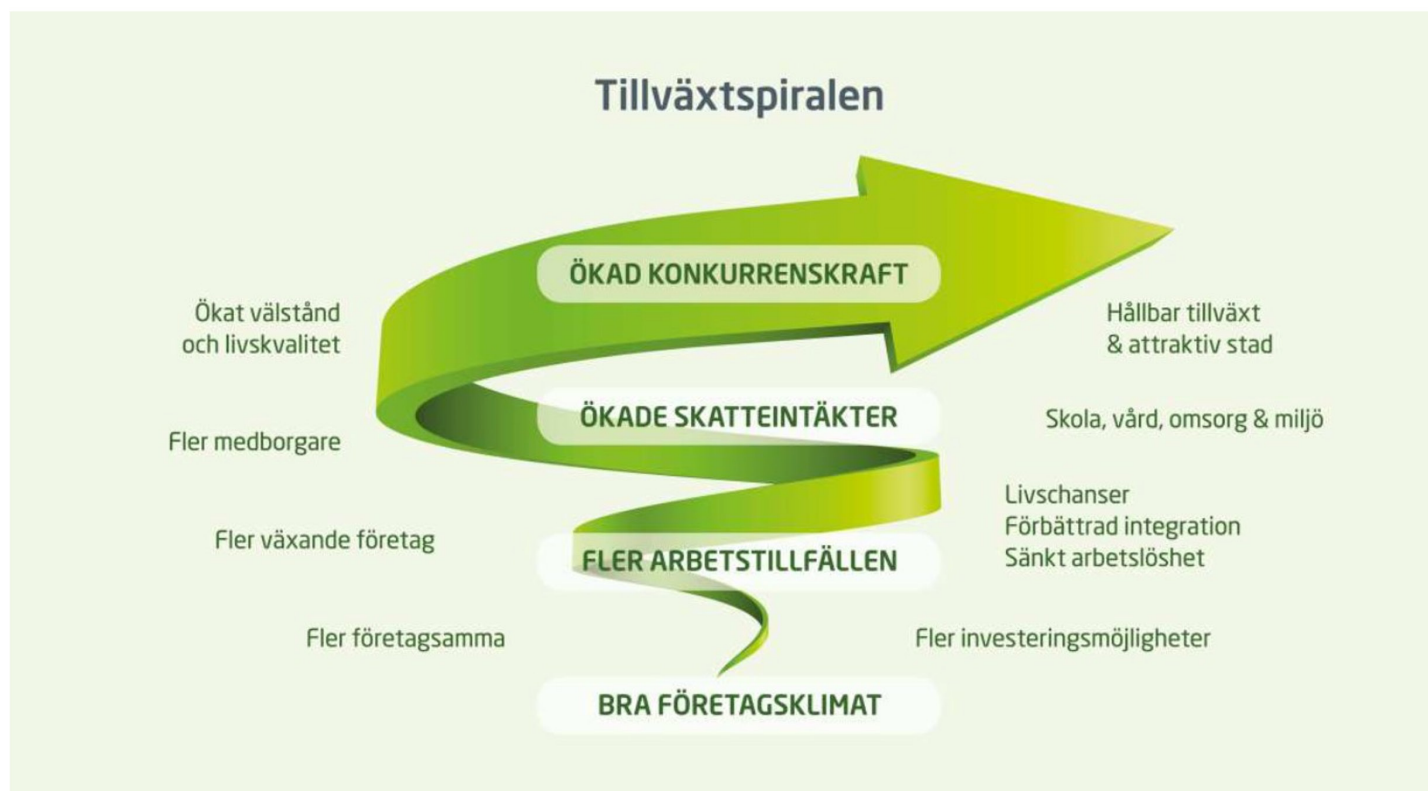
En attraktiv livsmiljö rymmer både emotionella och funktionella dimensioner. Den emotionella sidan omfattar identitet, natur, kultur och socialt kapital, medan den funktionella handlar om tillgång till service, arbetstillfällen, kompetens, infrastruktur, utbud och marknader. Ett framgångsrikt

utvecklingsarbete handlar om att hitta rätt balans mellan dessa dimensioner utifrån platsens unika förutsättningar och "själ" - genus loci.

Ekonomiskt innebär attraktivitet även konsumtions- och utbudsfördelar, med ett brett och lättillgängligt utbud av arbetsplatser (branschbredd), service och kultur som skapar attraktiva livsmiljöer, mötesplatser och förutsättningar för innovation och tillväxt (Sweco, 2012; Brorström och Parment, 2016; Tillväxtanalys, 2014).

Andra framgångsfaktorer som ofta lyfts fram i arbetet med att stärka en plats attraktivitet är politisk vilja och ledarskap, kulturell mångfald och dynamiska nätverk (Acemoglu, Robinson, 2012).

Den fysiska samhällsplaneringen är viktig för att skapa levande, trygga och inkluderande miljöer, där det offentliga rummet och miljöer med en blandning av boende, arbete och fritid bidrar till fler sociala möten och ökad attraktionskraft (Sweco, 2012).

Näringslivet är samhällets motor och skapar förutsättningar för välfärd. Genom fler och växande företag, fler arbetstillfällen och ökade skatteintäkter kan investeringar göras i skola, vård, omsorg och miljö. På så sätt skapas en tillväxtspirale vilket leder till en attraktiv kommun att leva i för alla invånare. Källa svenskt näringsliv.

1.2 Är en hållbar tillväxt möjlig?

Den så kallade extraktiva ekonomin, där naturresurser tas i anspråk utan att återföras eller återvinnas, medför en successiv negativ påverkan på ekosystem och klimat. För att framtidens tillväxt ska vara både hållbar och förankrad lokalt krävs nya angreppssätt där resurser används mer cirkulärt och där ekonomisk utveckling går hand i hand med social och ekologisk hållbarhet. (Sweco, 2012).

Under de senaste decennierna har hållbarhet fått ett stort genomslag i samhällsdebatten, men frågan kvarstår hur principerna kan omsättas i praktiken och hur de kan förenas med ekonomisk tillväxt. (Sweco, 2012). Empirin visar att omställning är lätt att säga men betydligt svårare att genomföra. Det beror bland annat på att kostnaderna och riskerna ofta är stora på kort sikt medan vinsterna långsiktiga.

Den ekonomiska tillväxtens negativa effekter är ett marknadsmisslyckande som skapar höga framtida kostnader och därför motiverar offentlig intervention. Forskning pekar på vikten av att komplettera marknadslösningar med offentliga insatser om målet är att nå en sund och hållbar tillväxt (Öksüz, 2023). I forskningen lyfts behovet av att frikoppla den ekonomiska tillväxten från negativ miljöpåverkan och resursanvändning (eng. decoupling) som helt nödvändigt för att kunna uppnå målet om en hållbar tillväxt. En absolut frikoppling innebär att ekonomin växer samtidigt som miljöbelastningen minskar (United Nations Environment Programme (UNEP), 2011); European Environment Agency, 2014). Denna utgångspunkt dominerar nu de politiska målsättningarna för EU:s framtida utveckling.

Utöver ekonomiska, miljömässiga och sociala faktorer är en hållbar tillväxt också beroende av rumsliga och styrningsrelaterade aspekter. I figuren nedan (Figur 1) illustreras att det krävs ett balanserat och integrerat angreppssätt där ett flertal dimensioner vävs samman och kopplas till de globala hållbarhetsmålen för att skapa attraktiva städer och samhällen (Sweco, 2019). Längre fram beskrivs hur dessa dimensioner påverkar utvecklingen för en stad som Lidköping.

Figur 1: Fem dimensioner för hållbar tillväxt (Sweco)

1.3 Trender

Globaliseringen har under de senaste decennierna lett till ökad specialisering och spridning av produktion över nationsgränser, vilket skapat både möjligheter och risker för mindre orter. Efter pandemin och ökade geopolitiska spänningar har en mottrend vuxit fram – regionalisering – där kortare leveranskedjor och ökad kontroll prioriteras, även om detta kan innebära högre kostnader. För svenska småstäder kan denna återindustrialisering öppna nya möjligheter.

Urbaniseringen drivet ur ett individualistiskt ideal fortsätter att förstärkas globalt, och FN bedömer att 70 procent av världens befolkning kommer att bo i städer år 2050. Detta riskerar att öka regionala skillnader i Sverige, där mindre städer som Lidköping kan drabbas av kompetensflykt och minskad attraktivitet. Samtidigt sker nu, i en värld av oro och osäkerhet, en förändring i värderingar där trygghet och sammanhållning blir allt viktigare för en framtidstro.

Klimatförändringen utgör ytterligare en utmaning men kan också skapa möjligheter, exempelvis genom inflyttning av klimatflyktingar och ökad turism. Kommunen har en viktig roll i klimatanpassning, cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion.

Demografiska förändringar med en åldrande befolkning och behov av integration av nyanlända påverkar Lidköpings framtida utveckling.

Teknikutvecklingen med digitalisering och AI erbjuder stora möjligheter men förändrar arbetsmarknaden och kräver satsningar på digital infrastruktur och kompetens. Samtidigt ökar risken för sociala och ekonomiska skillnader, vilket ställer krav på attraktiva livsmiljöer, god service och social hållbarhet.

Dessa megatrender samspelar och skapar komplexa framtidsscenarioer, vilket gör framtiden svår att förutsäga.

2. Vad innebär "sund och hållbar tillväxt" för Lidköping?

Risken för målkonflikter mellan snabb befolkningstillväxt och långsiktig hållbarhet ställer stora krav på hur tillväxten sker. Samtidigt som utvecklingen inte ska skapa en ökad miljö- och klimatpåverkan ska den bidra till en ekonomisk tillväxt och inte åstadkomma negativa sociala konsekvenser.

Forskning och empiri visar att ekonomisk tillväxt under de senaste decennierna har bidragit till ökad välfärd i de flesta av världens länder. Samtidigt har den ekonomiska tillväxten ofta medfört olika negativa effekter på miljön och klimatet och sämre sociala förhållanden för vissa grupper. Omfattande forskning visar hur miljö- och klimatbelastning i samband med ekonomisk tillväxt generellt leder till framtida kostnader. Det finns därför en historisk målkonflikt mellan "tillväxt" och "hållbarhet".

Lidköpings hållbarhetsprogram för perioden 2022 – 2030 är en viktig utgångspunkt för Lidköpings tillväxtprogram. Hållbarhetsprogrammet beskriver hur kommunen ska arbeta strategiskt för att bidra till en hållbar utveckling i enlighet med Agenda 2030 och FN:s globala mål. Det utgår från de tre allmänt vedertagna hållbarhetsdimensionerna och är ett styrande och vägledande dokument som ska stödja implementeringen av hållbarhetsaspekter i kommunens dagliga verksamhet och beslut. Programmet betonar bland annat att kommunen ska ha en grön och cirkulär tillväxt med en ekonomisk hållbarhet som medför positiva konsekvenser för den miljömässiga eller sociala hållbarheten.

Utöver ekonomiska, miljömässiga och sociala faktorer är en hållbar tillväxt i Lidköping också beroende av en god samhällsplanering och en styrning som omfattar flera samhällsnivåer och är tvärasektoriell.

För att skapa ett attraktivt Lidköping krävs ett balanserat och koordinerat angreppssätt där de fem tillväxtdimensionerna vävs samman och kopplas till kommunens hållbarhetsmål.

2.1 Lidköpings förutsättningar för tillväxt

Lidköping har drygt 40 000 invånare. Kommunens befolkning har vuxit under de senaste 20 åren men de senaste fem åren har takten på befolkningstillväxten saktat in. Det är en effekt av att storstadsregionerna gynnas när konkurrensen ökar om invånare, arbetskraft, företag och kapital. Samtidigt blir befolkningen äldre, födelsenettet sjunker och invandringen till Sverige har minskat kraftigt.

Arbetsmarknad

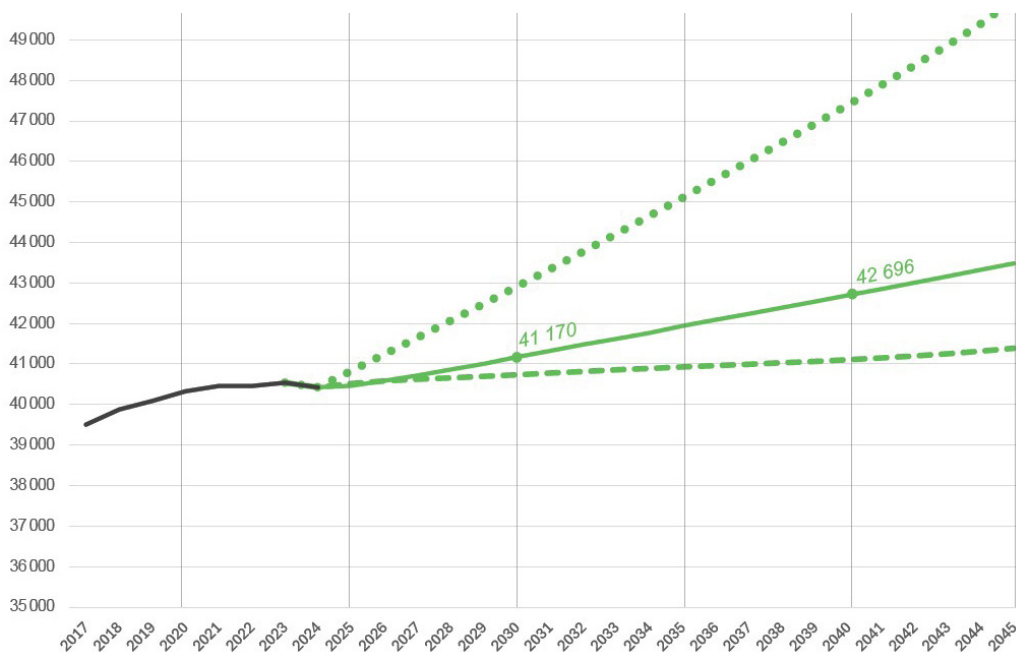
Lidköping-Götene lokala arbetsmarknad (LA) är den minsta av Skaraborgs två arbetsmarknadsregioner och sysselsätter ungefär 23 000 personer. Som jämförelse har Skövde Skara (LA) drygt 120 000 personer sysselsatta och i Jönköping LA – cirka 150 000 personer. Nästan var tredje person av den sysselsatta befolkningen i Lidköping pendlar till en annan kommun samtidigt som cirka 7 000 personer pendlar till Lidköping för att arbeta.

De största arbetsgivarna i Lidköping inkluderar Lidköpings kommun (som är en av de största totalt sett), den stora privata livsmedelsproducenten Fazer (bageri & kvarn), Sjukhuset i Lidköping,

Försvarmakten (F7 Såtenäs), Eurofins (laboratorium) samt viktiga industriella aktörer som UVA Lidköping AB, SNA Europe (Bacho), Amcor samt företag inom partihandel och service som ICA Kvantum Hjerberg och Försäkringskassan. Lidköpings näringsliv präglas av en stark industri, särskilt inom maskin, plast och livsmedel, där många mindre företag också skapar många jobb. Totalt finns ca 170 industriföretag inom olika branscher med tyngdpunkt på tre kluster: maskinbyggare, plasttillverkare och livsmedelsproducenter.

En av Lidköpings styrkor är den mångfald som finns i företagsstrukturen. Branschbredden är relativt stor för en kommun i Lidköpings storlek och ingen bransch är helt dominerande.

I Svenskt Näringslivs årliga skattning av det lokala företagsklimatet tappar Lidköping placeringar i 2025 års ranking och hamnar på plats 197 (av Sveriges 290 kommuner). Det är ändå en kraftig förbättring jämfört med år 2021 (plats 269). I Sveriges Regioner och Kommuners mätning av kommunernas service till företag och privat personer hade Lidköping år 2024 NKI-talet 75 (genomsnittet var 74).

Grafen visar olika befolkningsscenarier, den heldragna linjen visar kommunens framtagna befolkningsprognos. (2025-2040)

Bostadsmarknad

En osäker bostadsmarknad och lågkonjunktur har lett till minskat bostadsbyggande och färre sålda tomter. Samtidigt visar en bostadsmarknadsanalys (2022) att det finns en marknad för omkring 200 bostäder årligen i Lidköpings kommun.

Kommunen har en god planberedskap med byggklar mark för cirka 1000 bostäder och en utbyggnad av ny mark för verksamheter pågår. Samtidigt behöver den tekniska infrastrukturen förnyas och förbättras genom ett nytt avloppsreningsverk, samt förstärkningar i elnätet och ledningssystem.

Utbildning

I Lidköping finns goda utbildningsmöjligheter. De la Gardiegymsnaset är Skaraborgs största gymnasieskola med såväl teoretiska program som yrkesprogram. Campus Västra Skaraborg anordnar grundläggande och gymnasial vuxenutbildning, svenska för invandrare, anpassad utbildning för vuxna, yrkeshögskoleutbildningar samt har ett lärcentrum för högskolestudier.

Trygghet, välmående och fritid

Trygghet är en av de främsta drivkrafterna för att flytta till Lidköping och den upplevdes vid senaste mätningen vara på samma nivå som i jämförbara kommuner i landet. En hög andel av Lidköpings invånare skattar sitt hälsotillstånd som bra.

Lidköping har mycket nöjda invånare. I SCB:s medborgarundersökning uppger 96 % att de trivs här, och i den attitydundersökning som gjordes inför platsvarumärket säger 70 % att de rekommenderar att flytta hit och 85 % att de gärna rekommenderar ett besök.

Lidköping erbjuder goda möjligheter till en rik fritid med ett rikt och brett kulturutbud, anläggningar för idrott, framgångsrika idrottslag, möjligheter till friluftsliv och ett omfattande föreningsliv.

Offentlig service

Lidköping placerar sig bra bland Sveriges

kommuner i flera rankningar. I tidningen

Dagens Samhälles årliga utnämning av svenska Superkommuner har Lidköping placerat sig inom topp tre fyra år i rad. År 2025 blev Lidköping rankad som trea i kategorin "småstads- och landsbygdskommuner".

Besöksnäring

Besöksnäringen erbjuder ett brett utbud av evenemang, restauranger, handel och aktiviteter som överträffar stadens storlek. Besöksnäringen bidrar på så sätt till både trivsel och upplevelser för invånare och besökare.

Infrastruktur

Hamnen har alltid varit av betydelse för Lidköpings utveckling, och den närhet till Göteborg och världen som finns vattenvägen är en viktig förutsättning för näringslivsutvecklingen.

Ett nytt reningsverk kommer uppföras i kommunen som möjliggör för en befolkningstillväxt och för en förbättrad rening av vårt vatten vars mottagare är Väneren.

Energiförsörjning

Lidköpings energiförsörjning bygger på en kombination av el, fjärrvärme, biogas och biobränslen, där fjärrvärmens är nästan helt lokal och fossilfri. Den lokala produktionen sker främst via kraftvärmeverket som använder avfall, biobränsle och spillvärme, kompletterat med sol-, vind- och vattenkraft samt biogas från livsmedelsindustrin. Kommunen är dock beroende av omvärlden för el och vissa bränslen, vilket ger både trygghet och risk vid störningar. Fokus framåt ligger på ökad lokal elproduktion, energieffektivisering och flexibilitet i systemet för att möta framtida behov.

Lidköping i regionen och i Skaraborg

Lidköping kommer inte kunna växa enbart av egen kraft, förbindelser och samarbeten inom regionen är centralt. Såväl för inflyttning som för pendling till Göteborg, Trollhättan och Skövde.

Tillgångar

Summeringen av Lidköpings tillgångar har baserats på underlag med inspel från de dialogmöten och intervjuer som genomförts. En generell slutsats är att Lidköping har ett bra utgångsläge men, att fortsätta som vanligt kommer inte att räcka för att nå visionen om 50 000 invånare. Här sammanfattas Lidköpings främsta tillgångar för tillväxt.

En viktig tillgång för att möjliggöra ökad inflytt till kommunen är att nuvarande invånare är nöjda och kan fungera som "ambassadörer" för kommunen. Genom att fokusera på de som redan bor och verkar i kommunen kan attraktionskraften på så sätt stärkas.

Läget vid Vänern

Lidköping är en vacker och välkomnade plats med internationell karaktär vid Vänern. Här finns goda möjligheter till attraktiva boendemiljöer och ett rikt fritidsliv vid vattnet.

Mångsidigt näringsliv

En av i Lidköpings styrkor är den mångfald om finns i företagsstrukturen.

Branschbredden är relativt stor för en kommun i Lidköpings storlek där ingen enskild bransch dominerar, vilket skapar god balans och möjligheter till utveckling.

Trygg småstadssidyll

Lidköping erbjuder ett tryggt och bekvämt småstadsliv med närhet till grönområden, säkra gång- och cykelvägar och en god offentlig service – något som lyfts fram i olika nationella rankningar.

Kommunen har dessutom ett rikt kultur- och fritidsutbud, starka idrottsföreningar, många möjligheter till friluftsliv och ett levande föreningsliv som bidrar till en aktiv och fortsatt trygg vardag.

3. Lidköpings utgångspunkter för en hållbar tillväxt

Det finns i dagsläget flera av Kommunfullmäktige beslutade dokument som styr kommunen och kommunkoncernens verksamheter i en hållbar riktning. En sammanställning av dessa visas i bilden nedan. Denna övergripande styrning tydliggörs på följande sidor utifrån de fem hållbarhetsdimensionerna som presenterats tidigare.

Vision Västra Götaland – det goda livet antogs 2005 av regionfullmäktige. En av de grundläggande principerna för visionen är att verka för ett gemensamt Västra Götaland där de fyra regiondelarna ska samspela och stärka varandra kring frågor som rör näringsliv, kollektivtrafik och välfärd. Detta görs genom flera samarbeten som sker på regional och delregional nivå.

På Skaraborgsnivå finns genom kommun-övergripande samarbeten ett gemensamt mål om att växa som en arbetsmarknadsregion till en nätverksstad med 300 000 invånare. En bostadsförsörjningsanalys för hela Skaraborg togs fram 2023. Kommunen har i sin vision och styrkort ambitionen att bidra till Skaraborgs utveckling, inte minst utifrån att vara en attraktiv boendeort. Skaraborgs och kommunens målinriktningar går hand i hand med regional utvecklingsplan för Västra Götaland 2021-2030.

Styrmodell

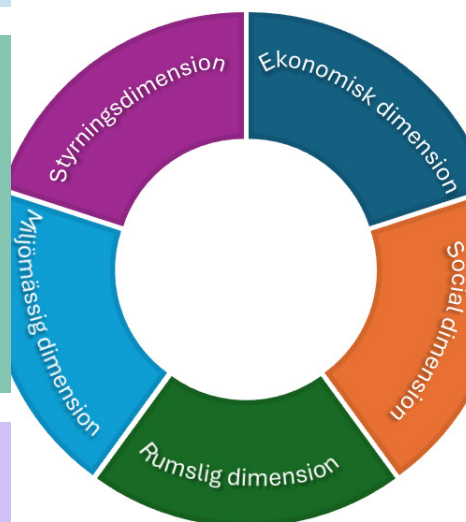
Anger de politiska målen för perioden 2024-2027.

Ekonomisk hushållning

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning beskriver kommunens långsiktiga mål för god ekonomisk hushållning och är utgångspunkt för en årlig budget och plan för ekonomi och verksamhet.

Platsvarumärket

Varumärket Lidköping ägs gemensamt av oss alla som bor och verkar i Lidköping. Det är en ledstjärna för hur vi tillsammans ska kunna utveckla platsen och skapa ett fortsatt levande Lidköping.

Hållbarhetsprogram

Mål och insatsområden för kommunens hållbarhetsarbete inom ekologiska, sociala och ekonomiska dimensionerna.

Energi- och klimatplan

Koncernövergripande plan för frågor om energiförsörjning, minskad klimatpåverkan och klimatanpassning.

Översiktsplan

Långsiktig politiskt viljeriktning för mark- och vattenanvändning i det geografiska Lidköpings kommun.

Fördjupad översiktsplan

Som ovan, men geografiskt avgränsat till tätorten Lidköping och Filsbäck.

3.1 Den ekonomiska dimensionen

Den ekonomiska dimensionen handlar om att skapa och förvalta resurser för att främja sysselsättning, bredda den lokala ekonomin och säkerställa en hållbar kommunal budget.

För att nå grön tillväxt krävs satsningar på cirkulär ekonomi, hållbar upphandling och innovation, där digitalisering och AI spelar en viktig roll. Ett gott näringslivsklimat liksom ett motståndskraftigt näringsliv med breddat företagande och starkt entreprenörskap är en grund i den ekonomiska dimensionen.

Utbildning och livslångt lärande är centrala för kompetensförsörjning och nya jobb, särskilt inom gröna näringar. Hållbar konsumtion och produktion, nära samarbete mellan offentlig sektor, näringsliv och civilsamhälle samt platsbaserade strategier stärker konkurrenskraften. Inkludering av underrepresenterade grupper i arbetslivet, vilket både främjar sysselsättning och stärker stadens sociala och ekonomiska hållbarhet.

Lidköpings ambitioner för en ekonomiskt hållbar tillväxt

Lidköpings kommun har mål för en välutvecklad infrastruktur som möter behoven av transporter på väg, järnväg och vatten. Invånarna erbjuds goda möjligheter till studier på olika nivåer, och ett hållbart och cirkulärt förhållningssätt är en naturlig del av kommunens verksamheter. Kommunen vill ta steg mot ökad självförsörjning genom lokal energiproduktion och arbetar aktivt för förbättrade samarbeten och resursoptimering inom kommunkoncernen, med målet att uppfattas som ”ETT Lidköping”.

Fokus ligger på att möta invånarnas behov, kommunens verksamheter ska vara innovativa och

kostnadseffektiva samtidigt som digitaliseringens möjligheter prioriteras för att skapa användarvänliga lösningar. Den övergripande ekonomiska styrningen främjar god ekonomisk hushållning, effektivt resursutnyttjande, samverkan och innovation, både internt och externt.

Kommunen samarbetar med näringslivet för att skapa symbios och nya samverkansformer mellan olika typer av verksamheter. Möjligheten att bilda kluster för olika branscher är ett kontinuerligt arbete som ska beaktas vid alla företagsetableringar.

En växande befolkning eftersträvas för att öka skatteunderlaget som är en viktig förutsättning för att kunna erbjuda kommunal service av god kvalitet.

3.2 Den sociala dimensionen

Den sociala dimensionen handlar om att skapa ett gott vardagsliv med tillgång till bostäder, service,

utbildning, arbete och mötesplatser som främjar folkhälsa och inkludering. Stadens utformning påverkar välbefinnandet, där grönområden, gång- och cykelmöjligheter samt minskat bilberoende bidrar till trygghet och jämlikhet. En blandad lokalisering av bostäder och arbetsplatser samt aktiv bostadspolitik som motverkar segregation och gentrifiering. Kultur- och fritidsutbud som stärker stadens identitet, gemenskap och sociala sammanhållning.

Lidköpings ambitioner för en socialt hållbar tillväxt

Lidköping växer och utvecklas för att skapa förutsättningar för ett gott och hållbart liv för alla. Kommunen ska erbjuda ändamålsenliga bostäder och boendemiljöer med god tillgång till kommunal service och välfungerande kommunikationer.

Ett rikt kultur- och fritidsliv bidrar till stadens attraktivitet och ger invånarna möjlighet till delaktighet, trygghet och självständighet. Tillgången till föreningsliv, kultur och fritidsaktiviteter stärker välbefinnandet och folkhälsan.

Samhällsplaneringen är socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar, och Lidköping har en attraktiv natur med sammanhängande grön- och blåstrukturer som är värdefulla för både människor och biologisk mångfald. Kommunen strävar efter att erbjuda valfrihet mellan stadsliv, landsbygd och mindre samhällen.

Förtätning och komplettering av den byggda miljön ska ske där det skapar tryggare och mer attraktiva stadsrum, ökar blandningen och sammanlänkar områden. En varierad bebyggelse med olika funktioner och upplåtelseformer främjas för att skapa en levande stadsmiljö under större delen av dygnet.

3.3 Den rumsliga dimensionen

Den fysiska planeringen spelar en central roll för en hållbar tillväxt.

Offentliga rum är viktiga för stadens sociala dynamik och bör vara inkluderande, trygga och kopplade till kultur och mobilitet. Blandad markanvändning och en mångfald av bostadsformer bidrar till social hållbarhet och motverkar segregation, samtidigt som tillgång till utbildning, service och offentliga mötesplatser över hela staden förbättrar livsvillkoren för olika grupper. Framtidens städer måste vara resilianta med robusta system, blågröna strukturer och hållbara mobilitetslösningar som minskar utsläpp och ökar tillgänglighet. Bevarandet av arkitektoniskt och kulturellt arv stärker identitet och attraktionskraft och bör integreras med förnyelse.

Lidköpings ambitioner för en rumsligt hållbar tillväxt

Lidköping växer och utvecklas för att skapa ett gott och hållbart liv, samtidigt som kommunen anpassar sig till samhällsförändringar. Samhällsplaneringen är socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar och syftar till att bygga ett robust samhälle som minskar sårbarheten och tar tillvara möjligheter.

Kommunen erbjuder ändamålsenliga bostäder med god tillgång till service och kommunikationer, och har en attraktiv natur med sammanhängande grön- och blåstrukturer som är värdefulla för både människor och biologisk mångfald.

Landsbygden ska hållas levande genom möjligheter till nybyggnation i mindre orter och på landsbygden. Även andra näringar med landsbygden som bas ska ges utrymme för utveckling. Tillgängligheten mellan landsbygd och stad förbättras kontinuerligt genom utbyggnad av kollektivtrafik samt gång-, cykel- och bilstråk.

Förtätning och komplettering av den byggda miljön ska ske där det skapar tryggare och mer attraktiva stadsrum, ökar blandningen och sammanlänkar områden. Ny bebyggelse ska utformas med hänsyn till platsens karaktär och bidra med nya värden, där kulturmiljöer ses som en resurs.

Centrumhandeln ska utvecklas tillsammans med väl gestaltade gångstråk och gaturum för en livfull stadskärna, där handel, besöksnäring och bostäder planeras i samspel för att skapa synergieffekter och koppla samman staden med vattnet. Inom stadskärnan prioriteras fotgängares framkomlighet och tillgänglighet.

3.4 Den miljömässiga dimensionen

Det handlar om att minska

klimatpåverkan och stärka ekosystemtjänster genom strategisk och integrerad planering. Energieffektiva byggnader, hållbara mobilitetslösningar och förändrade konsumtionsmönster är centrala, liksom utveckling av blå och gröna miljöer som funktionella delar av stadens resiliens. Övergången till cirkulära resurssystem med återbruk och återvinning är avgörande för att minska avfall och skapa nya ekonomiska möjligheter. Klimatanpassning krävs för att hantera extremväder, stigande havsnivåer och dagvatten, där öppna lösningar kan bidra till biologisk mångfald. För att lyckas måste miljömål integreras i ekonomiska och sociala strategier och styrmodeller som främjar samverkan och innovation.

Lidköpings ambitioner för en miljömässigt hållbar tillväxt

Lidköpings kommun arbetar aktivt för att anpassa sig till klimat- och samhällsförändringar och ska ha ett hållbart och cirkulärt förhållningssätt som genomsyrar verksamheterna.

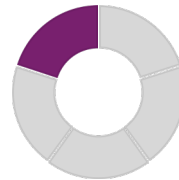
Kommunen ska ta steg mot ökad självförsörjning genom lokal energiproduktion och har en ekonomisk hållbarhet som samtidigt bidrar till miljömässiga och sociala vinster.

Den globala klimatpåverkan från invånare och verksamheter ska stadigt minska, och kommunkoncernen utvecklar cirkulära och resurseffektiva lösningar. Ett systematiskt arbete med klimatanpassning pågår, där behov identifieras, prioriteras, genomförs och följs upp. Jordbruket ska vara en prioriterad näring, jordbruksmarken ska inte tas i anspråk för annan markanvändning om alternativ plats kan finnas.

För att stärka den grön-blå strukturen integreras ekosystemtjänster i detaljplaneringen, och kvalitén på gröna ytor höjs genom multifunktionella

lösningar. Hållbara mobilitetslösningar utvecklas, cykeln ska bli det naturliga valet för korta vardags- och arbetsresor.

Kommunens natur- och grönområden är viktiga resurser för ett resiliert samhälle som gynnar biologisk mångfald och dämpar av effekter av klimatförändringarna.

3.5 Styrningsdimensionen

Kommunen har en nyckelroll i lokal utveckling som största arbetsgivare och investerare och kan genom hållbar upphandling och förvaltning driva omställningen mot en mer hållbar riktning. Utöver sina formella uppgifter är kommunen en viktig samhällsaktör som kan samla lokalsamhället kring utvecklingsfrågor och skapa partnerskap med näringsliv, civilsamhälle och akademi. För att lyckas krävs kunskap om nuläget genom insamling och analys av data om exempelvis klimatpåverkan och segregation, vilket möjliggör riktade insatser. Medborgardialog och delaktighet är centrala förankringsfaktorer, där digitala verktyg och samverkansprojekt kan stärka engagemanget. Slutligen är starka nätverk och samordning mellan kommunens egna verksamheter avgörande för att skapa synergier och nå hållbar tillväxt.

Lidköpings ambitioner att styra för hållbar tillväxt

Genom att verka som ”ETT Lidköping” skapas förbättrade samarbeten och effektiv resursoptimering inom kommunkoncernen. Verksamheterna är innovativa, kostnadseffektiva och utformade för att möta invånarnas behov. Invånarna ska ges möjlighet att vara delaktiga och har möjlighet att påverka samhällets utveckling, och kommunen tar tillvara på människors initiativ, kompetens och engagemang.

Lidköpings kommun har ansvar för civilt försvar och har etablerat samarbeten med berörda myndigheter och organisationer.

Kommunkoncernen har en god förståelse för energi- och klimatfrågor och präglas av kunskapsdelning och samarbete, vilket även ger avtryck externt. Styrning sker mot tydliga mål och följs upp via nyckeltal och indikatorer.

Källor:

- Acemoglu D, Robinson J A (2012). *Why Nations Fail: The Origins of Power, Prosperity, and Poverty*.
- Altinget, (2025). https://www.altinget.se/artikel/kommunernas-befolkningsdrommar-spricker-tre-av-fyra-tapp-par-invaanare?utm_source=chatgpt.com
- Banister, D. (2008). The Sustainable Mobility Paradigm. *Transport Policy*, 15(2), 73–80.
- Brorström, S., och Parment, A. (2016). Är urbanisering och tillväxt nödvändiga? – för attraktiva platsvarumärken i en kommunal kontext (Nationella kommunforskningsprogrammet; Vol. 33). <https://www.natkom.se/PDF/Rapporter/033.pdf>
- Brorström, S., och Parment, A. (2016). Attraktiva platser bortom urbanisering och tillväxt: en studie av hållbar utveckling. ISBN: 9789144117997 <https://www.natkom.se/PDF/Rapporter/033.pdf>
- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147–160. <https://doi.org/10.2307/2095101>
- Eckersley R, Dixon J, Matheson Douglas R. (2001). *The Social Origins of Health and Well-being*. Australian National University
- Europeiska Centralbanken (ECB), Andersson M, Petra Köhler-Ulbrich P och Nerlich C. (2025). Green investment needs in the EU and their funding (ECB Economic Bulletin Issue 1/2025)
- European Environment Agency (EEA). (2014). Progress on resource efficiency and decoupling in the EU27.
- Fernandez. M. m fl (2022). Disruption in Resource-Intensive Supply Chains: Reshoring and Nearshoring as Strategies to Enable Them to Become More Resilient and Sustainable. Sustainability, augusti 2022.
- Fjertorp, J., Larsson, R., & Mattisson, O. (2012). Kommunal tillväxt: Konsten att hantera lokala förutsättningar (Nationella kommunforskningsprogrammet; Vol. 7). Kommunforskning i Väst.
- Florida, L. (2002). *The Rise of the Creative Class*.
- FN. (2019). UN DESA World Urbanization Prospects: the 2018 revision.
- Gehl J. (1996). *Livet mellan husene; udeaktiviteter og udemiljøer*. Arkitektens Forlag
- Geuna, A. m fl (2021). Resilience and Digital Disruption: Regional Competition in the Age of Industry 4.0.
- Helliwell, J., Layard, R., & Sachs, J. (2025). *World Happiness Report 2025*. Wellbeing Research Centre at the University of Oxford in partnership with Gallup, the UN Sustainable Development Solutions Network, and the WHR’s Editorial Board.
- Karman, A. m fl (2024). Regional Competitiveness Towards Climate Change: A Model-Based Approach.
- Kim, Y. (2025). How Local Government Services Shape Sense of Belonging and Length of Residence (*International Journal of Community Well-Being*, (2025) 8:417–433).
- Krugman, P. (1991). “Geography and Trade”.
- Lidköpings kommun. (2021). Hållbarhetsprogram för Lidköpings kommun 2022-2030. Hållbarhetsprogram lidköpings kommun.
- Lidköpings kommun. (2025). Platsvarumärkesplattform. Varumärkesplattform - Lidköpings kommun
- Lidköpings kommun. (2024). Riktlinjer för bostadsförsörjning 2024- 2030.
- Medlingsinstitutet. (2023). Löneskillnaden mellan kvinnor och män 2023. Kapitel 3 - Distansarbete och arbetspendling efter pandemin.
- Meyer, J. W., & Rowan, B. (1977). Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), 340–363. <https://doi.org/10.1086/226550>

- Naturvårdsverket. (2011). Klimatomställningen och det goda livet. Rapport 6458, 2011.
- Nilsson, V. (2016). Hållbar kommun – om kommuners arbete med social hållbarhet (Nationella kommunforskningsprogrammet; Vol. 35). 035.pdf.
- Porter, M. (1990). The Competitive Advantage of Nations.
- Rye, T. (2002). Travel plans: do they work? Transport Policy, 9(4), 287–298.
- SCB. (1997). ”Välfärd och ojämlikhet i 20-årsperspektiv 1975–1995”. Levnadsförhållanden, Stockholm, Rapport 91.
- Schwartz, P. (1992). The art of the long view.
- Skaraborgs Kommunalförbund, Kairos Future. (2023). Att vinna flyttkampen – flyttmönster och attraktivitet för Skaraborgs kommunalförbund.
- Sweco. (2019). Attractive Nordic Towns – Strategies Towards a Sustainable Future. Rapport_20190930_NO-LAJR.indd. Ministry of Local Government and Modernisation.
- Sweco. (2012). Den nya ekonomiska geografin – ett regionalt perspektiv på en global förändring i Östra Mellansverige (ISSN 1104-6104). Stockholms läns landsting.
- Sweco. (2024). Ett stärkt territoriellt perspektiv i Västerbottens regionala utvecklingsarbete. En delrapport inom ramen för Rättvis omställning i norra Sverige.
- Tillväxtanalys. (2014). Fakta och exempel kring lokal attraktivitet (Nr. 14). Fakta och exempel kring lokal attraktivitet
- Tillväxtanalys. (2011). Utvecklingskraft i kommuner och regioner – tillväxtarbete i flernivåstyrningens tidevarv. Rapport 2011:01
- Tillväxtanalys. (2011). Städer och deras tillväxtförutsättningar – en beskrivning av olika städer och deras förutsättningar för tillväxt.
- Tillväxtverket. (2017). Utveckla svenska städer – Planera för smart tillväxt. Rapport 0234
- Van der Heijden, K. (2005). Scenarios: The Art of Strategic Conversation.
- Världsbanken. (2024). Dioxide emissions database, Sweden.
- Wink, R. (2021). Economic Resilience in Regions and Organisations.
- Xianming G. (2022). Spatial social interaction: An explanatory framework of urban space vitality and its preliminary verification. Cities Vol 121 2022.
- Öksüz, M. (2023). Social sciences in a globalizing world (1st). Duvar Publishing. ISBN: 978-625-6945-40-1